

Θεσσαλονίκη: Μέτρα πυροπροστασίας στο Επταπύργιο και στην Κρύπτη του Ναού του Αγίου Δημητρίου

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Το φρουριακό συγκρότημα του Επταπυργίου και η Κρύπτη του Ναού Αγίου Δημητρίου, δύο εμβληματικά μνημεία της Θεσσαλονίκης, τα οποία συμπεριλαμβάνονται στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, θωρακίζονται έναντι της φωτιάς.

Η μελέτη πυροπροστασίας για το Επταπύργιο αφορά σε 12 κτήρια και τους υπαίθριους χώρους που βρίσκονται στον αρχαιολογικό χώρο του φρουριακού συγκροτήματος και περιλαμβάνει τρεις επιμέρους μελέτες, σύμφωνα με τη χρήση των χώρων. Η μελέτη πυροπροστασίας της Κρύπτης του Ναού Αγίου Δημητρίου περιλαμβάνει φωτισμό ασφαλείας των εξόδων κινδύνου και των οδεύσεων διαφυγής, φορητούς πυροσβεστήρες, απλό υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο, αυτόματο σύστημα πυρανίχνευσης για όλους τους χώρους της Κρύπτης, σύστημα

χειροκίνητης αναγγελίας πυρκαγιάς. Η μελέτη είναι εναρμονισμένη με τις εγκεκριμένες από την Πυροσβεστική Υπηρεσία αποκλίσεις στα προτεινόμενα γενικά και ειδικά μέτρα πυροπροστασίας, προληπτικά, κατασταλτικά και ενεργητικά. Υπάρχουν τρεις έξοδοι κινδύνου, οι δύο από τις οποίες οδηγούν στο εσωτερικό του Ναού και η τρίτη στον υπαίθριο χώρο του.

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη, δήλωσε: «Η θωράκιση και η ανάδειξη των μνημείων της UNESCO βρίσκεται στην απόλυτη προτεραιότητα μας. Η λήψη μέτρων προστασίας, έναντι της πυρκαγιάς, μνημείων της Θεσσαλονίκης που αποτελούν παγκόσμια σημεία αναφοράς, πέρα από θεσμική υποχρέωση του Υπουργείου Πολιτισμού, αποτελεί και αυτονόητη συνθήκη. Μετά το έργο πυροπροστασίας στην Παναγία Αχειροποίητο, η υλοποίηση του οποίου είναι σε εξέλιξη, προχωρούμε στην πυροπροστασία του φρουριακού συγκροτήματος του Επταπύργιου και της Κρύπτης του Ναού Αγίου Δημητρίου. Το Επταπύργιο και το άμεσο περιβάλλον του είναι χαρακτηρισμένα ως αρχαιολογικός χώρος. Το Φρούριο, στο βόρειο άκρο της ακρόπολης της Θεσσαλονίκης, ήταν το έσχατο καταφύγιο των υπερασπιστών της πόλης σε περιόδους πολιορκίας της. Ο Ναός του Αγίου Δημητρίου, μείζονος σημασίας χριστιανικό προσκύνημα, αποτελεί τον πλέον προβεβλημένο και δημοφιλή προορισμό της Θεσσαλονίκης. Η Κρύπτη αποτελούσε το ανατολικό τμήμα ρωμαϊκού λουτρού, το οποίο συνδέεται με τη φυλάκιση και τη θανάτωση του Αγίου. Ο χώρος κατά την οθωμανική περίοδο καταχώθηκε και εντοπίστηκε μετά την πυρκαγιά του 1917, όταν υποχώρησε τμήμα του δαπέδου. Στόχος μας είναι να θωρακίσουμε τα εμβληματικά μνημεία της πόλης, αλλά και να δημιουργήσουμε συνθήκες ασφαλούς περιήγησης στους επισκέπτες τους».

Επταπύργιο

Οι παρεμβάσεις της πρώτης μελέτης αφορούν στο κτήριο των εκθέσεων και στην Εκκλησία, που αποτελούν χώρους συνάθροισης κοινού. Η δεύτερη μελέτη περιλαμβάνει τα κτήρια των αρχείων, των ευρημάτων, των συντηρητών, της διοίκησης, των γραφείων αρχαιολόγων και μηχανικών, του λογιστηρίου και της απομόνωσης, την κουζίνα και το φυλάκιο. Η τρίτη μελέτη αφορά στους υπαίθριους χώρους εκδηλώσεων και συνάθροισης κοινού. Στόχος είναι να καθοριστούν συγκεκριμένα μέτρα και μέσα πυροπροστασίας (γενικά, ειδικά προληπτικά, κατασταλτικά, ενεργητικά). Τα κτήρια εξετάστηκαν από άποψη πυροπροστασίας είτε ξεχωριστά είτε ενιαία, ανάλογα με το εάν υφίσταται λειτουργική εξάρτηση μεταξύ αυτών. Δεδομένου του μνημειακού χαρακτήρα των εξεταζομένων κτηρίων και λόγω της παλαιότητας αυτών, ελήφθησαν αυξημένα μέτρα και μέσα ενεργητικής πυροπροστασίας, τα οποία έχουν εγκριθεί και από την Πυροσβεστική

Υπηρεσία.

Τη δεκαετία του 1890 έχουμε την πρώτη γραπτή μαρτυρία ότι το Φρούριο λειτουργούσε ως οθωμανική φυλακή. Αλλά και μετά το 1912 λειτουργούσε ως ελληνική φυλακή. Η ιστορία του Φρουρίου του Επταπυργίου υπερσκιάζεται από την ιστορία των φυλακών έως και σήμερα. Το 1989, το Φρούριο μαζί με τα οικόπεδα που το περιβάλλουν μεταβιβάστηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης στο Υπουργείο Πολιτισμού. Το 1996, ξεκίνησαν εκτεταμένες επεμβάσεις στο μνημείο μέχρι και το 1999. Έκτοτε πραγματοποιήθηκαν στερεωτικές εργασίες σε επιμέρους τμήματα του μνημείου και αποκλειστικά εργασίες σωστικού χαρακτήρα. Η σημερινή χρήση των νεότερων οκτώ διώροφων κτηρίων που βρίσκονται εντός του αρχαιολογικού χώρου, εξυπηρετούσαν αρχικά τη λειτουργία των φυλακών. Τα τέσσερα από αυτά λειτουργούσαν ως θάλαμοι φυλακισμένων, ενώ τα υπόλοιπα ήταν γραφεία των κρατικών λειτουργών. Επιπλέον, υπάρχουν τα μονώροφα κτήρια της απομόνωσης, της κουζίνας, της εκκλησίας, του εξωτερικού και εσωτερικού φυλακίου. Από το 2019, στο Φρούριο φιλοξενείται το «Φεστιβάλ Επταπυργίου» σε δύο εσωτερικούς αύλειους χώρους, με καθορισμένες οδεύσεις προσέλευσης και αποχώρησης των θεατών. Για τις ανάγκες του Φεστιβάλ συναρμολογούνται ικριώματα χωρητικότητας 800 ατόμων.

Κρύπτη του Αγίου Δημητρίου

Ο Ναός του Αγίου Δημητρίου έχει χαρακτηριστεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο. Ο εκθεσιακός χώρος της Κρύπτης του Ναού διαμορφώθηκε το 1985. Η έκθεση αποτελείται από εννέα χώρους που διατάσσονται γύρω από την κρήνη και

οργανώνεται, ανά θεματική ενότητα, με βάση την υφιστάμενη διαμερισματοποίηση της Κρύπτης. Η διάταξη των επιμέρους αιθουσών προδιαγράφει την πορεία του επισκέπτη. Μετά την ολοκλήρωση μακροχρόνιων εργασιών αποκατάστασης του Ναού, η Κρύπτη μετατράπηκε σε χώρο έκθεσης αρχαιολογικών ευρημάτων. Η Κρύπτη έχει επιφάνεια 450 τ.μ. περίπου και είναι υπόγεια, με εξαίρεση το ανατολικό τμήμα, το οποίο εξέρχεται από το διαμορφωμένο έδαφος.

